



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 160/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Πλήρης Ολομέλεια
Συνεδρίαση της 2ας Νοεμβρίου 2020

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Βασιλική Δούσκα, Νικόλαος Μουδάτσος, Στέφανος Δέτσης, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Ευγενία Βελώνη, Βασιλική Πανταζή, Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νίκη Μαριόλη, Αντιπρόεδροι του ΝΣΚ και Ασημίνα Ροδοκάλη, Θεόδωρος Ψυχογιός, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριος Χανής, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντώνιος Τασόπουλος, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Παναγιώτης Παππάς, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιος Βαμβακίδης, Χρήστος Μηκίδης, Διονύσιος Χειμώνας, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Στέργιος Κίκας, Αθανάσιος Θεοχάρης, Δημήτριος Κατωπόδης, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Μιχαήλ Τζουβάρας, Αναστασία Ζαφειριάδου, Ιωάννα Λεμπέση, Νικόλαος Μουκαζής, Ευτυχία Κασομένου, Περικλής Αγγέλου, Θεόδωρος Ράπτης, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Ευστράτιος Ηλιαδέλης, Παρασκευάς Χρυσοστομίδης, Ιωάννης Αλεξανδράκης,

Νικόλαος Πατηνιώτης, Φωτεινή Δεδούση, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητές: Παναγιώτης Παππάς, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, Αγγελική Αναστοπούλου και Παντελεήμων Παπαδάκης, Πάρεδροι ΝΣΚ

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο, με αριθμό πρωτ. 40758 οικ.Φ.109.1/22-07-2020 του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη/Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας/Αρχηγείο Πυροσβεστικού Σώματος/Κλάδος Διοικητικής Υποστήριξης/Δ/νση Νομικής Υποστήριξης/1ο Τμήμα Νομικών Υποθέσεων.

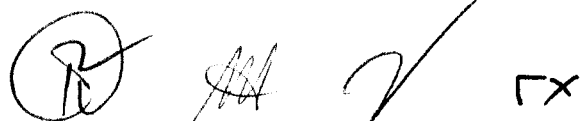
Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται: α) εάν μπορεί το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει τα ποσά που έχουν επιδικασθεί σε βάρος του, σε εκτέλεση των αμετάκλητων αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με αριθμούς 2550, 2551, 2552 και 2556/2019, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης των είκοσι τεσσάρων τραυματισθέντων εργαζομένων της Τράπεζας «MARFIN» κατά τον εμπρησμό της στα επεισόδια της 05^{ης} -05-2010, με την πρώτη απόφαση και λόγω ψυχικής οδύνης των οικογενειών των τριών θανόντων υπαλλήλων της ίδιας Τράπεζας στα παραπάνω επεισόδια, με τις επόμενες τρεις αποφάσεις, σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι για την ίδια αιτία αυτοί έχουν αποζημιωθεί από την Τράπεζα «MARFIN» και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν πρέπει να αφαιρεθούν από τα ποσά που τους επιδικάσθηκαν με τις προαναφερόμενες αποφάσεις, τα ποσά που έχουν ήδη εισπράξει από την Τράπεζα «MARFIN», δυνάμει αποφάσεων πολιτικών δικαστηρίων, β) με ποιον νόμιμο τρόπο μπορεί να διαπιστωθεί, αν έχουν επιδικασθεί υπέρ των οικογενειών των Ε. Τ. και Π. Ζ., αποζημιώσεις και ποια ποσά από άλλα δικαστήρια κατά άλλων προσώπων, εκτός του Ελληνικού Δημοσίου και γ) με ποιο νόμιμο τρόπο μπορεί να διαπιστωθεί, αν η οικογένεια της Α. Π. και οι τραυματισθέντες εργαζόμενοι έχουν εισπράξει και σε ποιο ύψος τα επιδικασθέντα ποσά από την Τράπεζα «MARFIN».

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Πλήρης Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με τις αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με αριθμούς, 2550, 2551, 2552 και 2556/2020, αναγνωρίστηκε τελεσίδικα η υποχρέωση του Ελληνικού

 ΓΧ

Δημοσίου να καταβάλει τα αναφερόμενα σε αυτές ποσά, ως χρηματική ικανοποίηση, για την ηθική βλάβη των είκοσι τεσσάρων (24) εργαζομένων της Τράπεζας «MARFIN» που τραυματίστηκαν κατά τον εμπρησμό της στα επεισόδια της 05^{ης} -05-2010 και για την ψυχική οδύνη των οικογενειών των τριών θανόντων υπαλλήλων της ίδιας Τράπεζας, λόγω παράνομων παραλείψεων των οργάνων του Ελληνικού Δημοσίου. Πιο συγκεκριμένα, τα ποσά που αναγνωρίστηκε τελεσίδικα ότι οφείλει να καταβάλει το Δημόσιο, νομιμότοκα από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση, είναι τα εξής: α) με την απόφαση, με αριθμό **2550/2019** του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, σε καθέναν από τους είκοσι τέσσερις (24) ενάγοντες τραυματισθέντες υπαλλήλους του παραπάνω τραπεζικού καταστήματος, ποσά που κυμαίνονται από 25.000 έως 60.000 ευρώ, β) με την απόφαση, με αριθμό **2551/2019** για τον θάνατο της εγκύου Α.Π., υπαλλήλου του ίδιου καταστήματος, σε καθέναν από τους γονείς της και τον σύζυγό της, το ποσό των 180.000 ευρώ, στην αδελφή της 90.000 ευρώ και σε καθέναν από τους γονείς του συζύγου της, 30.000 ευρώ, γ) με την απόφαση, με αριθμό **2552/2019**, για τον θάνατο της Π.Ζ., υπαλλήλου του ίδιου καταστήματος, σε καθέναν από τους γονείς της, 180.000 ευρώ, στον αδελφό της, 90.000 ευρώ και από 10.000 ευρώ στον καθέναν από τους τρεις (3) καθολικούς διαδόχους της αρχικής διαδίκου, γιαγιάς της θανούσας και δ) με την απόφαση, με αριθμό **2556/2019** για τον θάνατο του Ε.Τ., υπαλλήλου του ίδιου καταστήματος, στη μητέρα του 180.000 ευρώ

2. Οι παραπάνω αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, έχουν ήδη καταστεί αμετάκλητες, αφού, μετά και την έκδοση των Πρακτικών της Ολομέλειας του ΝΣΚ, με αριθμούς, 1198, 1195, 1196 και 1197/2020, το Ελληνικό Δημόσιο παραιτήθηκε από τις αιτήσεις αναίρεσης που είχε ασκήσει κατά αυτών.

3. Πέραν των παραπάνω, οι ίδιοι τραυματισθέντες υπάλληλοι και οι συγγενείς των θυμάτων, άσκησαν αγωγές και κατά της εργοδότης τράπεζας και των εντεταλμένων οργάνων της, ενώπιον των καθ' ύλη αρμοδίων πολιτικών δικαστηρίων. Με τις αποφάσεις δε του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, με αριθμούς 5115/2015, 3130 και 3853/2020, επιδικάστηκαν τελεσίδικα σε βάρος της Τράπεζας τα παρακάτω ποσά: **(α)** με την απόφαση με αριθμό 5115/2015, η οποία επικύρωσε, κατά το μέρος που αφορά στην επιδικασθείσα αποζημίωση, την απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με αριθμό 432/2014, με την οποία είχαν επιδικαστεί λόγω ψυχικής οδύνης για τον θάνατο της εγκύου Α.Π., σε καθέναν από τους γονείς της ποσό 250.000 ευρώ, στον σύζυγό της ποσό 350.000 ευρώ, στην αδελφή της ποσό 150.000 ευρώ και σε καθέναν από τους γονείς του συζύγου της, 80.000 ευρώ, **(β)** με

την απόφαση με αριθμό 3130/2020 επιδικάστηκαν λόγω ηθικής βλάβης σε καθέναν από τους δεκαεννέα (19) ενάγοντες τραυματισθέντες εργαζόμενους, ποσά που κυμαίνονται από 29.960 ευρώ έως 59.960 ευρώ, γ) με την απόφαση με αριθμό 3853/2020, η οποία επικύρωσε, κατά το μέρος που αφορά στην επιδικασθείσα αποζημίωση, την απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με αριθμό 158/2018, επιδικάστηκαν λόγω ηθικής βλάβης σε καθέναν από τους πέντε (5) τραυματισθέντες εργαζόμενους, 100.000 ευρώ, ενώ επιδικάστηκε λόγω ψυχικής οδύνης σε καθέναν από τους γονείς της Π.Ζ το ποσό των 250.000 ευρώ και στον αδελφό της 150.000 ευρώ, ενώ στη μητέρα του Ε.Τ. το ποσό των 250.000 ευρώ.

4. Περαιτέρω, από τα στοιχεία που χορήγησε η Δ.Ο.Υ. Κέντρο Ελέγχου Μεγάλων Επιχειρήσεων και Δ.Ο.Υ. Φ.Α.Ε. Θεσσαλονίκης, μετά από την επιβολή από τους παραπάνω εργαζόμενους και συγγενείς των θυμάτων, αναγκαστικής κατάσχεσης στα χέρια του Ελληνικού Δημοσίου ως τρίτου, σε βάρος της τράπεζας «CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO LTD», διάδοχο της «MARFIN», τους καταβλήθηκαν σε εκτέλεση των αποφάσεων των πολιτικών δικαστηρίων ποσά που υπερβαίνουν τα 4.270.000 ευρώ.

5. Κατόπιν όλων των παραπάνω υποβλήθηκε στο ΝΣΚ το εξεταζόμενο ερώτημα, προκειμένου να αποσαφηνισθεί ο τρόπος με τον οποίο το Ελληνικό Δημόσιο θα συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου και θα αποφευχθεί τυχόν διπλή καταβολή των ποσών της αποζημίωσης, ενόψει και του γεγονότος ότι φαίνεται να έχουν καταβληθεί από την «εις ολόκληρον» συνοφειλέτρια του Δημοσίου Τράπεζα, ποσά ίσα ή μεγαλύτερα από αυτά που έχει καταδικαστεί το Δημόσιο να καταβάλει στους εργαζόμενους και στους συγγενείς των θανόντων κατά τον εμπρησμό της τράπεζας «MARFIN» ,

6. Ακολούθως, με την Πρόσκληση, του Προέδρου του Ν.Σ.Κ, με αριθμό 142523/27-10-2020, το ερώτημα παραπέμφθηκε για εξέταση στην Πλήρη Ολομέλεια του ΝΣΚ, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 3 (β) του ν. 3086/2002 (Α' 324).

Νομοθετικό πλαίσιο

7. Στο άρθρο 95 παρ. 5 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται ότι: «*Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης.*».

8. Στα άρθρα 1 και 3 του ν. 3068/2002 «*Συμμόρφωση του Δημοσίου προς τις δικαστικές αποφάσεις*» (Α'274), όπως ισχύει, ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 1. Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει.

Άρθρο 3. 1. Το αρμόδιο τριμελές συμβούλιο, εάν μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου διαπιστώσει καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμόρφωσης ή πλημμελή συμμόρφωση προς τα κριθέντα με δικαστική απόφαση, καλεί την αρχή που υποχρεούται σε συμμόρφωση να εκθέσει μέσα σε ένα μήνα τις απόψεις της και να υποβάλει τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της. Ακολούθως, αν μετά τη σχετική έρευνα, διαγνώσει ότι η καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμόρφωσης ή η πλημμελής συμμόρφωση προς τη δικαστική απόφαση είναι αδικαιολόγητη, καλεί την υπόχρεη προς συμμόρφωση αρχή να συμμορφωθεί προς την απόφαση μέσα σε εύλογη προθεσμία που το ίδιο ορίζει και η οποία δεν μπορεί να υπερβεί το τρίμηνο. Η προθεσμία αυτή, αν κατά την κρίση του συμβουλίου συντρέχει σπουδαίος λόγος, μπορεί να παραταθεί μία μόνο φορά...»

9. Στο άρθρο 198 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας ν. 2717/1999 (Α'97), όπως ισχύει, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

Άρθρο 198 Υποχρέωση συμμόρφωσης

1. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής. 2. Η παράλειψη διοικητικής αρχής προς συμμόρφωση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, έχει ως συνέπεια, για τον παραβάτη, εκτός από την κατ' άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα ποινική του δίωξη, και την προσωπική του ευθύνη προς αποζημίωση».

10. Στα άρθρα 416, 481, 482, 483, 926 και 927 του Αστικού Κώδικα ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Άρθρο 416 Απόσβεση των ενοχών

Η ενοχή αποσβήνεται με καταβολή.

Άρθρο 481 Παθητική ενοχή εις ολόκληρον

Οφειλή εις ολόκληρο υπάρχει όταν σε περίπτωση περισσότερων οφειλετών της ίδιας παροχής καθένας απ' αυτούς έχει την υποχρέωση να την καταβάλει ολόκληρη, ο δανειστής όμως έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει μόνο μια φορά.

Άρθρο 482 Δικαίωμα του δανειστή

Σε περίπτωση οφειλής εις ολόκληρο ο δανειστής έχει το δικαίωμα να απαιτήσει την παροχή κατά την προτίμησή του από οποιονδήποτε συνοφειλέτη είτε ολικά είτε μερικά. Έως την καταβολή ολόκληρης της παροχής παραμένουν υπόχρεοι όλοι οι οφειλέτες.

Άρθρο 483 Γεγονότα που ενεργούν αντικειμενικά

Η καταβολή που έγινε από ένα συνοφειλέτη απαλλάσσει και τους λοιπούς. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση δόσης ή υπόσχεσης αντί καταβολής, δημόσιας κατάθεσης, ανανέωσης και συμψηφισμού. Απαίτηση ενός από τους συνοφειλέτες δεν μπορεί να προταθεί σε συμψηφισμό κατά του δανειστή από τους λοιπούς.

Άρθρο 926 Ζημία από περισσότερους

Αν από κοινή πράξη περισσότερων προήλθε ζημία ή αν για την ίδια ζημία ευθύνονται παράλληλα περισσότεροι, ενέχονται όλοι εις ολόκληρον. Το ίδιο ισχύει και αν έχουν ενεργήσει περισσότεροι συγχρόνως ή διαδοχικά και δεν μπορεί να εξακριβωθεί τίνος η πράξη επέφερε τη ζημία.

Άρθρο 927 Αναγωγή μεταξύ τους

Εκείνος που κατά το προηγούμενο άρθρο κατέβαλε ολόκληρη την αποζημίωση έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών. Το δικαστήριο προσδιορίζει το μέτρο της μεταξύ τους ευθύνης ανάλογα με το βαθμό του πταίσματος καθενός. Αν δεν μπορεί να εξακριβωθεί ο βαθμός αυτός, η ζημία κατανέμεται μεταξύ όλων σε ίσα μέρη».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τίθενται υπόψη του Ν.Σ.Κ από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Η υποχρέωση της Διοίκησης να συμμορφώνεται στις δικαστικές αποφάσεις, θεσπίζεται στο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, απορρέει δε από τις διατάξεις του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, ως μία από τις εκφάνσεις του δικαιώματος για δίκαιη δίκη και προβλέπεται ρητά στις διατάξεις των άρθρων 1 του ν. 3068/2002 και 198 παρ.1 του ν.2717/1999. Η Διοίκηση έχει υποχρέωση συμμόρφωσης όχι μόνο προς τις


ΓΧ

καταψηφιστικές αποφάσεις, αλλά και προς τις αναγνωριστικές, διότι και αυτές παράγουν δεδικασμένο και δεν έχουν επικουρικό χαρακτήρα έναντι των καταψηφιστικών καθόσον, εφόσον είναι τελεσίδικες ή ανέκκλητες, τέμνουν και αυτές τη διαφορά με δύναμη δεδικασμένου.

12. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της Διοίκησης, το αρμόδιο Τριμελές Συμβούλιο Συμμόρφωσης, μετά από αίτηση συμμόρφωσης του ενδιαφερομένου, την καλεί να εκθέσει τις απόψεις της για την άρνηση συμμόρφωσης ή για την καθυστέρηση αυτής. Η μη συμμόρφωση της Διοίκησης είναι δυνατόν να οφείλεται σε επιγενόμενα γεγονότα, όπως είναι η μετά την έκδοση της απόφασης τυχόν απόσβεση του δικαιώματος του δικαιούχου έναντι του οφειλέτη του, λόγω ικανοποίησης αυτού (βλ. Τριμελές Συμβούλιο του ν. 3068/2002 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών με αριθμό 11141/2016).


13. Με τη διάταξη του άρθρου 926 ΑΚ, η οποία αναφέρεται στην περίπτωση ύπαρξης περισσότερων υπόχρεων, καθιερώνεται η «εις ολόκληρον» ευθύνη περισσότερων προσώπων, είτε επειδή η ζημία προκλήθηκε από κοινή πράξη αυτών, είτε επειδή τα περισσότερα πρόσωπα ευθύνονται κατά τον νόμο, το καθένα αυτοτελώς για την αποκατάσταση της ζημίας, αντικειμενικά ή υποκειμενικά, είτε, στην περίπτωση της σωρευτικής ή διαζευκτικής αιτιότητας, δηλαδή, όταν η ζημία προήλθε από αυτοτελείς και διακεκριμένες ενέργειες (πράξεις ή παραλείψεις) περισσότερων προσώπων, ταυτόχρονες ή διαδοχικές, που η καθεμία από αυτές, από μόνη της συνιστά αιτιώδη όρο επαγωγής της ζημίας, με την έννοια της προσφορότητας να προκαλέσει αυτή καθεαυτή ολόκληρη τη ζημία, χωρίς ωστόσο, να είναι εφικτή η εξακρίβωση, ποιος αληθινά είναι ο πρόξενος της ζημίας ή ποιο το ποσοστό συμβολής του κάθε δράστη στο επελθόν ζημιογόνο αποτέλεσμα (ΑΠ 1694/2017).

14. Σύμφωνα με τα παραπάνω, αν ευθύνονται πολλοί σε αποζημίωση από αδικοπράξια κατ' άρθρο 926 ΑΚ, έναντι του δικαιούχου της αποζημίωσης ενέχονται όλοι «εις ολόκληρον», ανεξάρτητα του βαθμού πταίσματος του καθενός χωριστά. Ο δε δικαιούχος της αποζημίωσης, έχει δικαίωμα να στραφεί, είτε εναντίον όλων των συνυπαίτιων, είτε διαδοχικά εναντίον καθενός από αυτούς, απαιτώντας ολόκληρη την αποζημίωση, ανεξάρτητα από το ποσοστό συμμετοχής τους (βαθμού πταίσματος) στην τέλεση της αδικοπράξιας. Μάλιστα, επειδή ο προσδιορισμός του βαθμού του πταίσματος καθενός από τους συνυπαίτιους δεν ασκεί επιρροή στην έκβαση της δίκης, δεν δύναται να ζητηθεί κατά την παραπάνω δίκη ο προσδιορισμός του. (ΣΤΕ 15/2018, 1029-1030/2018, 3055-6, 3196, 3343/2014, ΑΠ 1655/2017, 871/2010). Και

τούτο, διότι προϋπόθεση της «εις ολόκληρον» ευθύνης δεν είναι η κοινή εναγωγή ή, έστω, η δυνατότητα κοινής εναγωγής από τον ζημιωθέντα περισσότερων προσώπων, φερόμενων ως συνοφειλετών, αλλά η πραγματική συνδρομή των νόμιμων όρων ευθύνης για τον κάθε συνοφειλέτη χωριστά (ΑΠ 96/2018, 462/2017, 1229/2013). Επομένως, «εις ολόκληρον» ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 926 ΑΚ υφίσταται και όταν η μη κοινή εναγωγή όλων των συνυπαίτιων δεν αποτελεί επιλογή του ζημιωθέντος, αλλά οφείλεται σε δικονομικούς λόγους, όπως συμβαίνει στην περίπτωση που ο ένας συνυπαίτιος υπάγεται στη δικαιοδοσία άλλου δικαστηρίου (ΑΠ 1170/2019).

15. Στην περίπτωση της οφειλής «εις ολόκληρον», αν ο δανειστής στραφεί κατά ενός μόνον συνυπαίτιου, είτε αναγκαστικά για νομικούς λόγους, είτε με δική του πρωτοβουλία, ασκώντας το δικαίωμα επιλογής του συνοφειλέτη από τον οποίο θα απαιτήσει την παροχή, αν ικανοποιηθεί πλήρως από το συνοφειλέτη αυτόν, η ενοχή «εις ολόκληρον» όσον αφορά στη σχέση του δικαιούχου με τους συνευθυνόμενους αποσβέννυται και ο δικαιούχος δεν μπορεί να αξιώσει εκ νέου την εκπλήρωση της παροχής ή μέρος της από τους λοιπούς συνοφειλέτες, αφού μόνο μία φορά μπορεί να αξιώσει την εκπλήρωση της παροχής και το δικαίωμά του αναλώνεται (ΣΤΕ 1699/2020, 3298/2017, ΑΠ 22/2014, 119/1999). Αν, όμως, η παροχή εκπληρωθεί κατά ένα μόνο μέρος, εξακολουθεί να υπάρχει οφειλή για το ανεκπλήρωτο τμήμα της (ΣΤΕ 1031/2018, 21/2015, 3196/2014, 4739-40/2014, ΑΠ 1170/2019, 907/2008, 1794/2007).

16. Κατά τα παραπάνω, σε περίπτωση ενοχής «εις ολόκληρον», ο δικαιούχος που ήδη έχει εισπράξει την επίδικη απαίτηση από έναν από τους συνοφειλέτες, μη νόμιμα επιδιώκει την εκ νέου είσπραξη αυτής με αναγκαστική σε βάρος άλλου συνοφειλέτη εκτέλεση ή αιτούμενος τη συμμόρφωση του τελευταίου προς δικαστική απόφαση που του επιδικάζει ποσό, που αφορά στην ίδια παροχή. Όταν δε πρόκειται για απαίτηση χρηματικής ικανοποίησης, η επιδίωξη του δικαιούχου διπλής είσπραξης αυτής είναι και καταχρηστική, διότι επιπρόσθετα είναι αντίθετη στο πνεύμα και στον σκοπό της χρηματικής ικανοποίησης, που είναι η μετρίαση της ηθικής βλάβης ή της ψυχικής οδύνης των ζημιωθέντων και όχι ο πλουτισμός τους (ΣΤΕ 3298/2017). Η ένσταση που προβάλλει ο εναγόμενος, ότι ο ενάγων εξοφλήθηκε ήδη από συνοφειλέτη του όπως προκύπτει από το άρθρο 70 ΚΠολΔ, μπορεί να προταθεί και κατά αναγνωριστικής αγωγής (ΑΠ 522/2008).

 ΓΧ

17. Περαιτέρω, τα άρθρα 483 έως 485 ΑΚ καθιερώνουν, για τα γεγονότα που αναφέρονται σε αυτά την αρχή της αντικειμενικής ενέργειας στην περίπτωση που περισσότεροι οφειλέτες οφείλουν την ίδια παροχή και καθένας από αυτούς έχει την υποχρέωση να την καταβάλει ολόκληρη, ο δανειστής όμως έχει το δικαίωμα να την απαιτήσει μόνο μία φορά. Μεταξύ των γεγονότων που έχουν αντικειμενική ενέργεια είναι και η ολική ή μερική εκπλήρωση της οφειλής, με καταβολή της από οποιονδήποτε «εις ολόκληρον» συνοφειλέτη που γίνεται με σκοπό την ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή και επομένως, αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόσβεση της απαίτησης του δανειστή και έναντι των υπόλοιπων συνοφειλετών για το ίσο με την καταβολή μέρος (ΑΠ 630/2015, 22/2004). Η τελευταία μάλιστα διάταξη, είναι αναγκαστικού δικαίου και συνεπώς τυχόν συμφωνία του δανειστή με τον οφειλέτη που κατέβαλε για υποκειμενική μόνο ενέργεια της καταβολής, είναι χωρίς σημασία (ΑΠ 1715/2007, 890/2005).

18. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, όταν ο θάνατος κάποιου προσώπου προήλθε από πράξεις περισσοτέρων προσώπων, τα οποία ενέχονται παθητικά εις ολόκληρο, τότε κάθε μέλος της οικογένειας του θανόντος έχει δικαίωμα να στραφεί, είτε εναντίον όλων των συνυπαίτιων, είτε διαδοχικά εναντίον καθενός από αυτούς, απαιτώντας από καθέναν ολόκληρη τη χρηματική ικανοποίηση για την ψυχική οδύνη που υπέστη, αφού και στην περίπτωση αυτή υπάρχει ταυτότητα παροχής με την έννοια που αναφέρθηκε. Η ταυτότητα παροχής δεν αναιρείται από το γεγονός ότι είναι δυνατόν για κάθε υπόχρεο να προσδιορισθεί διαφορετικό ύψος χρηματικής ικανοποίησης, εξαιτίας των επιμέρους προσδιοριστικών στοιχείων αυτής, τα οποία είναι πιθανόν να διαφέρουν για κάθε συνυπαίτιο (ΑΠ 1694/2017, 1823/1981). Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που κάποιος συνυπαίτιος υπάγεται στη δικαιοδοσία άλλου δικαστηρίου, αφού όπως αναφέρθηκε, προϋπόθεση της «εις ολόκληρον» ευθύνης αποτελεί μόνον η πραγματική συνδρομή των νόμιμων όρων ευθύνης για τον κάθε συνοφειλέτη χωριστά και, συνεπώς, και στην περίπτωση αυτή δεν επηρεάζεται η ουσία, το περιεχόμενο και η έκταση της αξίωσης (ΑΠ 1170/2019).

19. Κατά συνέπεια, εφόσον για καθένα των συνυπαίτιων και «εις ολόκληρον» ευθυνόμενων προσώπων προσδιορισθεί η οφειλόμενη χρηματική ικανοποίηση, ενιαία ή διαδοχικά, στο αυτό χρηματικό ποσό, υπάρχει πλήρης ταυτότητα παροχής και ο δικαιούχος μπορεί να αξιώσει ολόκληρο το ποσό αυτό από οποιονδήποτε συνυπόχρεο, ενώ σε περίπτωση που καθορισθεί, ενιαία ή διαδοχικά, ως χρηματική ικανοποίηση διαφορετικό ποσό για έκαστο συνυπόχρεο, «εις ολόκληρον» οφειλή

υφίσταται μόνο στον βαθμό που οι υποχρεώσεις αλληλοκαλύπτονται, δηλαδή μόνο κατά το ποσό που ευθύνονται όλοι οι υπόχρεοι.

20. Επομένως, στην περίπτωση που κάποιος από τους συνυπόχρεους κατέβαλε το ποσό που επιδικάσθηκε ως χρηματική ικανοποίηση και το οποίο αντιστοιχεί στις υποχρεώσεις που αλληλοκαλύπτονται, δεν δικαιούται ο δικαιούχος να στραφεί πλέον για το ποσό αυτό κατά των υπολοίπων, καθώς η καταβολή, η οποία είναι πραγματικό γεγονός, αναπτύσσει αντικειμενική ενέργεια υπέρ των υπολοίπων συνυπόχρεων, οι οποίοι δικαιούνται να προβάλουν τη σχετική από το άρθρο 483 ΑΚ ένσταση (ΑΠ 1694/2017, 328/1981). Αν, όμως, η καταβολή από κάποιο συνοφειλέτη αφορά σε μέρος της χρηματικής ικανοποίησης, επιφέρει απαλλαγή των λοιπών συνυπόχρεων μόνο κατά το μέρος τούτο και ο δικαιούχος δικαιούται να απαιτήσει από τους συνοφειλέτες το υπόλοιπο μη αποσβεσθέν μέρος της απαίτησής του.

21. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπάνω στις παραγράφους 1-5, οι 24 τραυματισθέντες εργαζόμενοι και οι συγγενείς των τριών θανόντων εργαζομένων της τράπεζας άσκησαν αγωγές, τόσο ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων κατά του Ελληνικού Δημοσίου, όσο και ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων κατά της εργοδότριας Τράπεζας και των εντεταλμένων οργάνων της. Καταδικάστηκαν δε, τόσο το Ελληνικό Δημόσιο, όσο και η τράπεζα και τα όργανα αυτής να καταβάλουν ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη ή την ψυχική οδύνη που προκάλεσαν στους ενάγοντες οι πράξεις και οι παραλείψεις τους. Από τις αποφάσεις αυτές απορρέει δεδικασμένο σχετικά με την παθητική «εις ολόκληρον» ενοχή του Δημοσίου και της Τράπεζας και την ύπαρξη του δικαιώματος χρηματικής ικανοποίησης των δικαιούχων, τόσο από το Δημόσιο, όσο και από την Τράπεζα, λόγω των παράνομων πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων τους, στο κρίσιμο συμβάν του εμπρησμού στις 05-05-2010 που ως αποτέλεσμα είχαν τον τραυματισμό ή τον θάνατο εργαζομένων στην παραπάνω Τράπεζα.

22. Συνεπώς, στην περίπτωση καταβολής στους δικαιούχους της επιδικασθείσας από τα πολιτικά δικαστήρια χρηματικής ικανοποίησης, από τη συνοφειλέτρια Τράπεζα, το δικαίωμα των εναγόντων αναλώνεται, η απαίτησή τους αποσβέννυται και δεν μπορούν να αξιώσουν εκ νέου την εκπλήρωση της παροχής από άλλον συνοφειλέτη, σύμφωνα με τα άρθρα 481 και 483 ΑΚ.

23. Ειδικότερα, στην περίπτωση καταβολής του συνολικού ποσού της εις ολόκληρο οφειλής από οποιονδήποτε συνυπόχρεο τρίτο, εάν υποβληθεί από τους δικαιούχους αίτηση για τη μη συμμόρφωση του Δημοσίου, αυτό (το Δημόσιο) δύναται να

ΓΧ

επικαλεστεί την καταβολή που έγινε από τη συνοφειλέτρια Τράπεζα ή οποιονδήποτε συνυπόχρεο τρίτο, που έχει σαν αποτέλεσμα την απόσβεση της ενοχής προς τους λοιπούς συνοφειλέτες και την απαλλαγή του Δημοσίου έναντι των δικαιούχων (ad hoc 11141/2016 Τριμελές Συμβούλιο Συμμόρφωσης Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών). Στην περίπτωση μερικής εκπλήρωσης από την Τράπεζα ή από τυχόν άλλον συνοφειλέτη της παροχής, το Δημόσιο θα υποχρεωθεί να καταβάλει την διαφορά μεταξύ του ποσού που καταβλήθηκε και του ποσού που προσδιορίστηκε από τα διοικητικά δικαστήρια για καθέναν των δικαιούχων, καθώς κατά το μέρος αυτό δεν έχει αποσβεσθεί η απαίτηση.

24. Κατόπιν όλων των παραπάνω, στο πρώτο ερώτημα η Ολομέλεια γνωμοδοτεί **ομόφωνα**, ότι, σε περίπτωση που αποδειχθεί εξόφληση των δικαιούχων, τραυματισθέντων υπαλλήλων και συγγενών θανόντων υπαλλήλων της Τράπεζας «MARFIN», είτε από τη συνοφειλέτρια Τράπεζα «MARFIN», ήδη «CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC LTD», είτε από άλλον συνοφειλέτη, για το σύνολο του ποσού που οφείλει το Ελληνικό Δημόσιο για την παραπάνω αιτία, αυτό απαλλάσσεται έναντι των δικαιούχων και δεν υποχρεούται να τους καταβάλει τα ποσά που έχουν επιδικασθεί σε βάρος του, με τις αμετάκλητες αποφάσεις του ΔΕΑ, με αριθμούς 2550, 2551, 2552 και 2556/2019. Σε περίπτωση, όμως, που θα αποδειχθεί μερική καταβολή από την Τράπεζα ή τυχόν άλλον συνοφειλέτη της παροχής, το Δημόσιο θα υποχρεωθεί να καταβάλει τη διαφορά μεταξύ του ποσού που καταβλήθηκε και του ποσού που προσδιορίστηκε από τα διοικητικά δικαστήρια για καθέναν από τους δικαιούχους, καθώς κατά το μέρος αυτό δεν θα έχει αποσβεσθεί η απαίτηση, καθώς και την επιδικασθείσα από το Διοικητικό Εφετείο αποζημίωση .

25. Στη συνέχεια, για το δεύτερο και τρίτο σκέλος του ερωτήματος, διαμορφώθηκαν οι ακόλουθες γνώμες: Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τους Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ, Χρυσάφουλα Αυγερινού, Βασιλική Δούσκα, Νικόλαο Μουδάτσο, Στέφανο Δέτση, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκο, Ευγενία Βελώνη, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Νίκη Μαριόλη, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ, Ασημίνα Ροδοκάλη, Ανδρέα Ανδρουλιδάκη, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου, Στυλιανή Χαριτάκη, Δημήτριο Χανή, Νικόλαο Δασκαλαντωνάκη, Δήμητρα Κεφάλια, Δημήτριο Αναστασόπουλο, Αντώνιο Τατσόπουλο, Κωνσταντίνο Κατσούλα, Δημήτριο Μακαρονίδη, Αλέξανδρο Ροϊλό, Κωνσταντίνα Χριστοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αθηνά Αλεφάντη, Αγγελική Καστανά, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Χριστίνα Διβάνη, Σταύρο Σπυρόπουλο,

Βασίλειο Καραγεώργο, Πέτρο Κωνσταντινόπουλο, Ευσταθία Τσαούση, Χρήστο Μητκίδη, Διονύσιο Χειμώνα, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Βασίλειο Κορκίζογλου, Νικόλαο Καραγιώργη, Μαρία Σπάσου, Ευάγγελο Μαρίνη, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννη Χατζηνέκουρα, Δημήτριο Κατωπόδη, Κωνσταντίνο Ζαμπάρα, Μιχαήλ Τζουβάρα, Ιωάννα Λεμπέση, Περικλή Αγγέλου, Ευστράτιο Ηλιαδέλη, Παρασκευά Χρυσοστομίδα, Ιωάννης Αλεξανδράκη, Νικόλαο Πατηνιώτη, Φωτεινή Δεδούση και Κωνσταντίνο Γεωργιάδη, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (ψήφοι 54) στις αρμοδιότητες του ΝΣΚ, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν.3086/2002, ανήκει και η καθοδήγηση των ενεργειών της Διοίκησης με νομικές γνωμοδοτήσεις. Ενόψει του συγκεκριμένου πραγματικού της ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου «εις ολόκληρον», με άλλους συνοφειλέτες για καταβολή της χρηματικής ικανοποίησης, σε εκτέλεση τελεσίδικων ή αμετάκλητων αποφάσεων και των αμφιβολιών που εγείρονται για την τυχόν καταβολή ολόκληρης ή μέρους της «εις ολόκληρον» οφειλόμενης χρηματικής ικανοποίησης, τέθηκε από τη Διοίκηση, που καλείται να εφαρμόσει τις αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της, ο προβληματισμός του τρόπου διασφάλισης αποφυγής της διπλής αυτής καταβολής.

26. Με τα δεδομένα αυτά, τα δεύτερο και τρίτο σκέλος του εξεταζόμενου ερωτήματος αποτελούν μία ενότητα και συνέχονται αναγκαίως με το πρώτο σκέλος του ερωτήματος, υπό την έννοια ότι, για να τύχει εφαρμογής το περιεχόμενο της απάντησης στο πρώτο σκέλος του ερωτήματος, πρέπει η Διοίκηση να γνωρίζει, με ποιον νόμιμο τρόπο θα το υλοποιήσει και, για τον λόγο αυτό θα πρέπει να της παρασχεθούν στοιχεία και κατευθυντήριες οδηγίες. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να δοθεί μία ενιαία και ολοκληρωμένη απάντηση και για τα τρία ερωτήματα, που απασχολούν τη Διοίκηση, ώστε να βοηθηθεί και να προσανατολισθεί σχετικά με τις επόμενες ενέργειές της, προς διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος στο πλαίσιο αποφυγής διπλής καταβολής εκ μέρους του Δημοσίου ποσών για την ίδια αιτία.

27. Στην προκειμένη περίπτωση και εφόσον υπάρχει αμφιβολία από τη Διοίκηση για το ύψος των ποσών, τα οποία, είτε επιδικάσθηκαν, είτε επιδικάσθηκαν και καταβλήθηκαν στους δικαιούχους από την Τράπεζα ή τα στελέχη της, κατ' αρχάς, το οικείο ΓΝΣ του ΝΣΚ, οφείλει να της αποστείλει το σύνολο των σχετικών δικαστικών αποφάσεων, όπως τις αποφάσεις του Εφετείου Αθηνών, με αριθμούς 5115/2015, 3130/2020 και 3853/2020, που επιδικάζουν τελεσίδικα σε βάρος της Τράπεζας και των στελεχών της συγκεκριμένα ποσά ως χρηματική ικανοποίηση στους συγγενείς



των τριών θανόντων και στους είκοσι τέσσερις (24) εργαζόμενους που τραυματίστηκαν. Η Διοίκηση περαιτέρω μπορεί: α) να αναζητήσει στοιχεία από φορολογικές αρχές (Δ.Ο.Υ των δικαιούχων, Κ.Ε.ΜΕ.ΕΠ κλπ.) από τα οποία να προκύπτει τυχόν καταβολή ποσών στους δικαιούχους για την κρίσιμη αιτία (χρηματική ικανοποίησή τους λόγω ψυχικής οδύνης ή ηθικής βλάβης για το κρίσιμο συμβάν), β) να αξιοποιήσει αναφορές-ομολογίες των ίδιων των δικαιούχων ή μαρτύρων τους ενώπιον των δικαστηρίων (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις 2550 και 2551/2019 ΔΕΑ), γ) να προβεί σε ανταλλαγή πληροφοριών και στοιχείων με τους συνοφειλέτες (Τράπεζα και στελέχη της) και δ) να ζητήσει δηλώσεις από τους δικαιούχους, οι οποίοι θα κληθούν να δηλώσουν υπεύθυνα τα ακριβή ποσά που έχουν λάβει από τους άλλους συνοφειλέτες για την ίδια αιτία, προκειμένου να καθορισθεί το ποσό που πρέπει, σύμφωνα με τα παραπάνω να τους καταβληθεί, αν και εφόσον βέβαια προκύπτει τέτοιο ποσό. Η αναζήτηση, συγκέντρωση, διασταύρωση, αξιολόγηση, αξιοποίηση των παραπάνω ή άλλων στοιχείων από τη Διοίκηση πρέπει να γίνει με την τήρηση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία των (απλών) προσωπικών δεδομένων ή άλλων διατάξεων που καθιερώνουν απόρρητο, όπως το φορολογικό, με τη νομική καθοδήγηση και συνδρομή του οικείου Γ.Ν.Σ του ΝΣΚ, εάν και όπου κριθεί αυτό απαραίτητο.

28. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίστηκε από τη Βασιλική Πανταζή, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ και τους Θεόδωρο Ψυχογιό, Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αφροδίτη Κουτούκη, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτη Παππά, Γεώργιο Βαμβακίδη, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Αικατερίνη Γαλάνη, Στέργιο Κίκα, Αθανάσιο Θεοχάρη, Αναστασία Ζαφειριάδου, Νικόλαο Μουκαζή, Ευτυχία Κασομένου, Θεόδωρο Ράπτη και Αντώνιο Παπαγεωργίου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 18**), με την οποία συντάχθηκαν και οι συνεισηγητές, Αγγελική Αναστοπούλου και Παντελεήμων Παπαδάκης, Πάρεδροι ΝΣΚ (γνώμες χωρίς ψήφο), το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους δεν έχει γνωμοδοτική αρμοδιότητα ως προς το δεύτερο και τρίτο σκέλος του ερωτήματος, διότι αυτά δεν περιλαμβάνουν προβληματισμούς της Διοίκησης για την έννοια και το περιεχόμενο συγκεκριμένων διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, των οποίων να ζητείται η ερμηνεία από το ΝΣΚ, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 του ν. 3086/02, προκειμένου η Διοίκηση να τις εφαρμόσει στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της. Η αντιμετώπιση των ζητημάτων που τίθενται με αυτά προφανώς θα γίνει με την προσήκουσα συνδρομή των μελών του Γραφείου Νομικού Συμβούλου Προστασίας

του Πολίτη, παρέχοντας, είτε προφορικά, είτε γραπτά τις σχετικές κατευθύνσεις, συμβουλές και διασαφηνίσεις στις αρμόδιες Υπηρεσίες, καθώς και όσα στοιχεία έχουν περιέλθει σε αυτό.

Απάντηση

29. Ενόψει όλων των παραπάνω, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Πλήρης Ολομέλεια) γνωμοδοτεί ως εξής:

α) Στο πρώτο ερώτημα η Ολομέλεια γνωμοδοτεί **ομόφωνα**, ότι, σε περίπτωση που αποδειχθεί εξόφληση των δικαιούχων, τραυματισθέντων υπαλλήλων και συγγενών θανόντων υπαλλήλων της Τράπεζας «MARFIN», είτε από τη συνοφειλέτρια Τράπεζα «MARFIN», ήδη «CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC LTD», είτε από άλλον συνοφειλέτη, για το σύνολο του ποσού που οφείλει το Ελληνικό Δημόσιο για την παραπάνω αιτία, αυτό απαλλάσσεται έναντι των δικαιούχων και δεν υποχρεούται να τους καταβάλει τα ποσά που έχουν επιδικασθεί σε βάρος του, με τις αμετάκλητες αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με αριθμούς 2550, 2551, 2552 και 2556/2019. Σε περίπτωση, όμως, που αποδειχθεί μερική καταβολή από την Τράπεζα ή τυχόν άλλον συνοφειλέτη της παροχής, το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται να καταβάλει την διαφορά μεταξύ του ποσού που καταβλήθηκε και του ποσού που προσδιορίσθηκε από τα διοικητικά δικαστήρια για καθέναν από τους δικαιούχους, καθώς κατά το μέρος αυτό δεν θα έχει αποσβεσθεί η απαίτηση.

β) Στο δεύτερο και τρίτο ερώτημα, η Ολομέλεια γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία ότι η έρευνα και διαπίστωση από τη Διοίκηση της, τυχόν, αποζημίωσης των δικαιούχων από την εργοδότη Τράπεζα ή άλλον συνοφειλέτη για την ίδια αδικοπραξία, μπορεί να γίνει με τους τρόπους, τη διαδικασία και τα μέσα, που περιγράφονται στη παράγραφο 27 της παρούσας.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 27- 11-2020

Ο Πρόεδρος

Γ. Χαλκιάς
Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς
Πρόεδρος του ΝΣΚ



Οι Εισηγητές

Παναγιώτης Παππάς
Παναγιώτης Παππάς
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Αγγελική Αναστοπούλου
Αγγελική Αναστοπούλου
Πάρεδρος ΝΣΚ

Παντελεήμων Παπαδάκης
Παντελεήμων Παπαδάκης
Πάρεδρος ΝΣΚ